

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

KE-02.1711.1.2022.WB

Kraków

21 GRU. 2023

**Pani
Katarzyna Zapał
Dyrektor
Zarządu Budynków Komunalnych
w Krakowie**

Wystąpienie pokontrolne

Podmiot kontrolowany: Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie.
Przedmiot kontroli: tworzenie taboru i wykorzystanie osobowych samochodów służbowych.
Termin przeprowadzenia kontroli: 14.01.2022 r. - 08.04.2022 r.

Niniejszą kontrolą objęte zostały zagadnienia dotyczące sposobu tworzenia taboru i wykorzystania osobowych samochodów służbowych, a w szczególności:

1. aktualny stan posiadanego taboru osobowych samochodów służbowych, z uwzględnieniem zmian, jakie w tym zakresie zachodziły w latach 2019-2022, do dnia zakończenia kontroli i formy prawnej nabycia samochodów,
2. koszty nabycia samochodów i systemów niezbędnych do ich obsługi,
3. koszty użytkowania samochodów poniesione w latach 2019-2021,
4. regulacje wewnętrzne dotyczące zasad korzystania z osobowych samochodów służbowych,
5. zakres i prawidłowość prowadzenia dokumentacji związanej z użytkowaniem osobowych samochodów służbowych.

Wyniki przedmiotowej kontroli zostały przedstawione w protokole z 11.07.2022 r., do którego Kontrolowany nie wniósł zastrzeżeń.

I. Ocena działalności kontrolowanej jednostki:

Na dzień zakończenia kontroli Zarząd Budynków Komunalnych (ZBK) dysponował 4 służbowymi samochodami osobowymi. Trzy samochody stanowiły własność jednostki,

natomiast samochód elektryczny był użytkowany na podstawie umowy najmu, zawartej na okres 36 miesięcy.

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2019 - 2022 Kontrolowany zarówno nabywał jak i zbywał osobowe samochody służbowe. W marcu 2019 roku ZBK zbył 4 najstarsze samochody. Od grudnia 2019 roku jednostka użytkowała samochód elektryczny, przy czym pierwszy pojazd użytkowany był do kwietnia 2021 roku i w związku z wystąpieniem awarii został przekazany do naprawy w ramach gwarancji. W okresie od kwietnia do sierpnia 2021 roku ZBK użytkował kolejno po sobie, dwa samochody zastępcze. W związku z faktem przedłużającej się naprawy, trwającej powyżej 60 dni, Kontrolowany zażądał wymiany pojazdu na nowy i naliczył Wykonawcy karę umowną na podstawie § 10 ust. 1 umowy najmu. ZBK pismem z 02.12.2021 r. wystosował do Wykonawcy wezwanie do zapłaty z tytułu naliczonej kary umownej wraz z odsetkami, a następnie wystąpił na drogę postępowania sądowego w celu wyegzekwowania długu. Orzeczenie sądowe, które zapadło w tej sprawie jest korzystne dla GMK-ZBK.

ZBK jest członkiem Grupy Zakupowej „Elektromobilność dla GMK”, w ramach której pozyskuje w formie najmu pojazdy elektryczne.

W kontrolowanym okresie jednostka poniosła także koszty wybudowania stacji ładowania pojazdów elektrycznych, które wyniosły 20 282,70 zł.

Ustalono, że ogółem koszty eksploatacji i obsługi służbowych samochodów osobowych (rzeczowe i osobowe) w kontrolowanym okresie, tj. w latach 2019-2021 wyniosły odpowiednio: 91 867,60 zł, 142 818,01 zł i 147 324,22 zł.

Ustalono także, na podstawie przeprowadzonej analizy ewidencji przebiegu pojazdów, dane w zakresie eksploatacji 4 służbowych samochodów osobowych w 2021 roku:

- roczne przebiegi samochodów wyniosły od 4 799 km do 11 981 km, przy czym tylko 1 samochód był eksploatowany na poziomie wyższym niż 10 000 km,
- ilość dni eksploatacji pojazdów wyliczona dla poszczególnych samochodów, wyniosła odpowiednio: 158, 172, 177 i 245 dni (na 252 dni robocze przypadające w 2021 roku),
- średni koszt przejazdu jednego kilometra wyliczony w oparciu o poniesione przez jednostkę koszty rzeczowe wyniósł 2,65 zł, natomiast z uwzględnieniem kosztów osobowych wynikających z zatrudnienia pracownika na stanowisku kierowcy, średni koszt przejazdu 1 kilometra wyniósł 5,33 zł.

Wykorzystanie samochodu elektrycznego wraz z samochodami zastępczymi, kształtowało się w następujący sposób:

- łączny przebieg na dzień 31.03.2022 r. wyniósł 29 958 km,
- poniesiona opłata za najem samochodu elektrycznego do dnia 31.03.2022 r. wyniosła 76 708,47 zł,
- średni koszt przejazdu jednego kilometra, obliczonego jako iloraz poniesionych kosztów najmu i ilości przejechanych kilometrów wyniósł 2,56 zł. Przy maksymalnym wykorzystaniu samochodu elektrycznego przewidzianego umową najmu (60 000 km/36 miesięcy), średni koszt przejazdu jednego kilometra wyniósłby 1,70 zł.

ZBK w stosunku do służbowych samochodów osobowych nie stosuje ograniczenia w odliczaniu podatku VAT wynikającego z art. 86a ust. 1 ustawy o VAT i w związku z tym zobowiązany jest, poza złożeniem „Informacji VAT-26 (...)”, do określenia zasad użytkowania

pojazdów samochodowych, które wykluczają ich użycie w zakresie niezwiązanym z prowadzoną działalnością gospodarczą i prowadzenia ewidencji ich przebiegu (art. 86a ust. 4 i 6-8 ustawy o VAT). W 2021 roku Biuro ds. Podatku Vat UMK przeprowadziło w mjo, w tym w ZBK, czynności sprawdzające mające na celu weryfikację złożonych do Urzędu Skarbowego „Informacji VAT-26 (...)” oraz sprawdzenie poprawności dokonywanych odliczeń podatku VAT naliczonego w odniesieniu do wydatków ponoszonych w związku z użytkowaniem pojazdów samochodowych do celów służbowych przez miejskie jednostki organizacyjne. W wyniku powyższych czynności, Dyrektor Biura ds. Podatku Vat pismem z 15.12.2021 r. przekazała najważniejsze zasady warunkujące korzystanie przez mjo z odliczeń podatku VAT bez stosowania ograniczenia i równocześnie poinformowała, że wprowadzone w Jednostce uregulowania „wymagają uzupełnienia o wskazanie sposobu nadzoru/kontroli nad przestrzeganiem wprowadzonych zasad w zakresie korzystania z pojazdów samochodowych do celów służbowych, np. dokonywanie comiesięcznego rozliczenia zużycia nabytego paliwa w konfrontacji z ilością przejechanych kilometrów odnotowanych w ewidencji przebiegu pojazdu ze wskazaniem pracownika/działu weryfikującego te dane.” W piśmie tym zwrócono także uwagę na hasłowo określany cel wyjazdów służbowych, który jest niezrozumiały dla osoby nie znającej stosowanych skrótów oraz przypadki nieczytelnych wpisów w ewidencjach przebiegu pojazdów.

W ramach niniejszej kontroli dokonano analizy dokumentacji ewidencji przebiegu pojazdów dla celów VAT za cały 2021 rok i jednej przykładowej za styczeń 2022 roku, potwierdzając uwagi Biura ds. Podatku VAT dotyczące braku czytelności niektórych wpisów, używania skrótów, w tym hasłowych wpisów dotyczących celu wyjazdów.

Stwierdzono, że zmodyfikowany został druk ewidencji przebiegu pojazdu poprzez rozszerzenie kolumny przewidzianej dla wpisu dotyczącego celu wyjazdu, co spowodowało, że dokonane wpisy są bardziej dokładne, a nie hasłowe. Uwaga dotycząca niewystarczającej czytelności niektórych odręcznych wpisów pozostała aktualna. Ponadto Kontrolowany w dalszym ciągu nie określił w Regulaminie sposobu sprawowania kontroli/nadzoru nad przestrzeganiem wprowadzonych zasad w zakresie korzystania z samochodów służbowych.

Ponadto ustalono, że 58 pracownikom wypłacany był ryczałt za używanie samochodów prywatnych do celów służbowych. Koszty wypłaconych ryczałtów w latach 2019 – 2021 z tego tytułu kształtowały się następująco:

- w 2019 roku – 95 038,07 zł,
- w 2020 roku – 83 141,51 zł,
- w 2021 roku – 96 471,84 zł.

II. Zalecenia:

1. Dokonać przeglądu posiadanego taboru samochodowego i dostosować ilość i rodzaj pojazdów samochodowych do faktycznych potrzeb jednostki, kierując się zasadami wyrażonymi w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ oraz udokumentować proces przeprowadzonej analizy w tym zakresie.

¹ „Wydatki publiczne powinny być dokonywane:

- 1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:
 - a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
 - b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;

Przeglądy taboru samochodowego przeprowadzać cyklicznie, minimum raz na pół roku.

Przeprowadzając przeglądy, analizą należy objąć w szczególności następujące aspekty:

- stan techniczny pojazdów i stopień ich zużycia,
- koszty utrzymania samochodów, w tym koszty serwisowania, napraw i ubezpieczenia,
- częstotliwość korzystania z danego pojazdu.

Pojazdy zbędne dla potrzeb jednostki należy bezzwłocznie odpowiednio zagospodarować, tj. dokonać ich sprzedaży, przekazać do użytkowania innym jednostkom MJO lub KO UMK albo dokonać ich utylizacji.

2. Na bieżąco monitorować proces eksploatacji pojazdów samochodowych i podejmować adekwatne działania zapewniające maksymalny poziom ich wykorzystania, tak aby każdy samochód osiągnął:
 - roczny przebieg powyżej 10 000 km,
 - stopień wykorzystania powyżej 200 dni roboczych przypadających w danym roku kalendarzowym.

W przypadku samochodów elektrycznych należy dążyć do maksymalnego wykorzystania limitów kilometrów przewidzianych w umowie najmu.

3. Racjonalnie planować zapotrzebowanie na nowe pojazdy samochodowe, z uwzględnieniem faktycznych potrzeb jednostki oraz wymogów ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych². Nabycie nowego samochodu każdorazowo musi być uzasadnione szczególną potrzebą jednostki i poprzedzone udokumentowaną analizą, z której wynikać będzie, że każdy posiadany przez jednostkę samochód jest wykorzystywany na maksymalnym poziomie.
4. Dokonać odpowiednich zmian organizacyjnych, których efektem będzie wyeliminowanie działań polegających na przewozie przez osobę zatrudnioną na stanowisku kierowcy pracowników merytorycznych w miejsca wykonywania przez nich obowiązków służbowych. Pojazdy przekazywać do obsługi pracownikom w celu efektywnej realizacji obowiązków jednostki, tj. np. kurierowi do przewozu poczty, bądź pracownikom merytorycznym do sprawnego przemieszczania się w oddalone od siedziby jednostki miejsca wykonania konkretnych obowiązków służbowych.
5. Dokonać analizy zasadności wypłacania ryczałtów za używanie samochodów prywatnych do celów służbowych, zwłaszcza w kontekście niskiego wykorzystania posiadanej floty samochodów służbowych i dostosować ilość tych ryczałtów do faktycznych potrzeb jednostki, kierując się zasadami wyrażonymi w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz udokumentować proces przeprowadzonej analizy w tym zakresie.
6. Rozważyć wprowadzenie elektronicznego systemu rezerwacji pojazdu oraz pomocniczej ewidencji przebiegu pojazdów w systemie GPS.
7. Określić w Regulaminie korzystania z samochodów służbowych (...) sposób sprawowania nadzoru oraz kontroli nad przestrzeganiem wprowadzonych zasad w zakresie korzystania z samochodów służbowych.
8. Powierzać pracownikom samochody służbowe w celu efektywnej realizacji danego zadania i dokumentować celowość wyjazdu służbowego dokonując odpowiednich wpisów w prowadzonej ewidencji przebiegu pojazdu.

2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;

3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań”.

² Ustawa z dnia 11.01.2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych.

9. Rzetelnie i starannie prowadzić ewidencję eksploatacji samochodów osobowych, w szczególności dokonywać czytelnych odrębnych wpisów.
10. Wzmocnić nadzór nad poprawnością prowadzenia dokumentacji związanej z użytkowaniem pojazdów samochodowych.

III. Osoby odpowiedzialne za realizację zaleceń pokontrolnych:

Zalecenia nr 1-10: Pani Katarzyna Zapał, Dyrektor Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie.

IV. Termin realizacji zaleceń pokontrolnych:

Zalecenia nr 2-3 i 8-10: od zaraz.

Zalecenia nr 1, 4-7: do 29 lutego 2024 r.

V. Termin sporządzenia sprawozdania z realizacji zaleceń pokontrolnych:

Zalecenia nr 1 - 10: do 8 marca 2024 r.

Pouczenie:

Zgodnie z § 17 ust. 1 Regulaminu kontroli organizacyjno-prawnej³, jednostki w stosunku do których sformułowane zostały zalecenia pokontrolne obowiązane są do sporządzenia sprawozdania z realizacji tych zaleceń w terminie określonym w pkt. V wystąpienia pokontrolnego i przekazanie go do Wydziału Kontroli Wewnętrznej i Ewidencji Mienia. Sprawozdanie powinno zawierać odniesienie do każdego ze sformułowanych zaleceń pokontrolnych, wraz z podaniem terminu i sposobu jego realizacji.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Jacek Majchrowski

Otrzymują:

1. Adresat,
2. aa.

Do wiadomości:

Pan Bogusław Kośmider – Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa ds. Obsługi Mieszkańców,
ZP.Boguslaw.Kosmider@um.krakow.pl.

³ Załącznik do Zarządzenia Nr 173/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 29 stycznia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli organizacyjno-prawnej przeprowadzanej przez Wydział Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Krakowa (zgodnie z §15 Zarządzenia Nr 833/2023 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Wydziału Kontroli Wewnętrznej i Ewidencji Mienia, w przypadku gdy w jakimkolwiek akcie prawnym, akcie kierownictwa wewnętrznego bądź dokumencie o charakterze proceduralnym występują sformułowania: „Wydział Kontroli Wewnętrznej” i „Biuro ds. Ewidencji Mienia”, należy przez to rozumieć Wydział Kontroli Wewnętrznej i Ewidencji Mienia).